

1.10.2024 20. helluntain jälkeisen viikon tiistai, Jumalansynnyttäjän suojeleminen (Pokrova)

Jumalansynnyttäjän juhlan evankeliumi on sama kuin 15.8. (aamupalveluksessa Luuk. 1: 39 – 49, 56, litugiassa Luuk. 10: 38 – 42, 11: 27 – 28).

Juhlan epistola

”Ensimmäisellä liitolla oli siis jumalanpalvelusta koskevat säädöksensä ja pyhäkkö maan päällä. Pyhäkkönä oli telta, jonka etumaisessa huoneessa oli lampunjalka, päytä ja uhrileivät. Tätä osaa kutsuttiin ”pyhäksi”. Toisen verhon takana oli se teltan osa, josta käytettiin nimeä ”kaikkeinpyhin.” Siellä oli kultainen suitsutusalttari ja liitonarkku, joka oli kauttaaltaan kullalla päällystetty. Arkussa oli kultainen, mannaa sisältävä astia ja Aaronin sauva, joka puhkesi lehteen, sekä liiton taulut. Arkun päällä olivat kerubit, kirkkauden enkelit, jotka siivillään varjosivat syntien sovituspaiikkaa. Kaikkea tätä ei nyt ole tarpeen selittää yksityiskohtaisesti. Näin siis on kaikki järjestetty. Teltan etuhuoneessa käyvät papit päivittäin toimittaessaan jumalanpalvelusta. Mutta teltan toiseen huoneeseen menee ainoastaan ylipappi, ja hänkin vain kerran vuodessa. Hänellä täytyy silloin olla mukanaan verta; hän tuo sitä sovittaakseen sekä omat syntinsä että kansan tahattomat synnit.” (Hepr. 9: 1 -7)

Kirjoittaja kuvaa Mooseksen ajan ilmestysmajaa (vrt. 2. Moos. 25 – 26). Tämän jakoi väliverho kahteen osaan (2. Moos. 26: 31 – 35): pyhään ja kaikkeinpyhimpään. Tästä väliverhosta kirjoittaja käytti sanaa ”toinen verho”. Tämä sen takia, että telttamajalla oli oviverho.

Suitsutusalttarin heprealaiskirjeen kirjoittaja on sijoittanut kaikkeinpyhimpään. Vanhan testamentin mukaan se sijaitsi väliverhon etupuolella (2. Moos. 30: 6). Heprealaiskirjeen kirjoittaja on myös käyttänyt tästä esineestä sanaa, joka voisi tarkoittaa suitsutusastiaa. Se on todennäköisesti vain kirjoitusvirhe, sillä yhdellä kirjaimella siitä tulee suitsutusalttari, mitä käytetään muualla tästä esineestä. Liitonarkun esineistön kohdalla kirjoittaja mainitsee siellä olleen mannaa sisältävä astia, Aaronin sauva ja liiton taulut. Vanhan testamentin mukaan liitonarkussa olivat liiton taulut (5. Moos. 10: 5). Mutta mannaa sisältävä astia oli liitonarkun edessä (2. Moos. 16: 32 – 34) samoin kuin Aaronin sauva (4. Moos. 17: 16 – 26).

”Arkun päällä olivat kerubit, kirkkauden enkelit, jotka siivillään varjosivat syntien sovituspaiikkaa.” Vanha käännös käyttää sanaa ”armoistuin”. Sana merkitsee myös sovinnonlahjaa ja sovituksen välinettä. Kyseessä on paikka, mihin ylimmäinen pappi suurena sovituspäivänä pirskontti uhrieläimen

verta omien ja kansan syntien puolesta (4. Moos. 16: 14 – 15). Näin kuluneen vuoden synnit oli sovitettu. Sekä sovituspaiikka että armoistuin eivät ole riittävän tarkkoja kuvaamaan kyseistä paikkaa. Vanhan testamentin mukaan se on paikka, jossa Mooses sai kohdata Jumalan (2. Moos. 25: 22), se on Jumalan valtaistuin (1. Sam. 4: 4).

Teltan etuhuoneessa papit kävivät jumalanpalvelustehtävissä päivittäin. He huolehtivat lampusta (2. Moos. 27: 21), polttivat suitsutusta aamuin ja illoin suitsutusalttarissa (2. Moos. 30: 7 - 8) sekä vaihtoivat leivät sapattina asettaen ne pöydälle Herran eteen (2. Moos. 24: 1 – 8).

Suurena sovituspäivänä ylimmäinen pappi toimitti kaksi uhria, ensimmäisen itsensä ja perheensä ”syntien” sovittamiseksi ja toisen ”kansan tahattomien syntien” sovittamiseksi. Kyseessä on verellä toimitettu sovitus. Sen ”idea” on ajatuksessa, että veressä on ”elämän voima”, joka sovittaa synnit. Vanha käänös puhui ”lihan sielusta”. Tämän ”elämän voiman” takia juutalaiset eivät myöskään syö veriruokia (3. Moos. 17: 11, 14). Juutalaisessa ajattelussa elämä on nimenomaan veressä. Koska veri on elämä, sillä on sakramentaalinen merkitys. Sen pirsrottaminen kertoo, kuinka ihminen puhdistuu synnistä ja kuinka Jumalan ja uhraajan välinen liitto palautuu ennalleen.

Vanha testamentti ei kuitenkaan puhu suurena sovituspäivänä veren uhraamisesta. Tästä asiasta osa tutkijoista kuitenkin ajattelee, että veritoimitus oli uhri. Mikäli kyse on veren uhraamisesta, niin silloin heprealaiskirjeen kirjoittaja ehkä tuo uuden tulkinnan suuren sovituspäivän tapahtumaan. Ehkä kyse on Uudessa testamentissa käytetystä ajattelusta etsiä Vanhasta testamentista vertauskuvia. Esimerkiksi Paavali selittää, että israelilaiset ”saivat pilvessä ja meressä kasteen Mooseksen seuraajiksi” (1. Kor. 10: 1 – 2).

Vuoroluvun mukainen epistola

”Vaikka minun, kun toimitan teidän uskonne uhripalvelusta, olisi lopuksi uhrattava henkeni, minä iloitsen ja riemuitsen kaikkien teidän kanssanne. Iloitkaa ja riemuitkaa tekin samalla tavoin minun kanssani. Herraan Jeesukseen luottaen toivon voivani pian lähettää Timoteuksen luoksenne. Saanhan sitten itsekin rohkeutta, kun kuulen miten asiat siellä ovat. Minulla ei ole ketään hänen vertaistaan, joka yhtä vilpittömästi huolehtisi teidän parhaastanne, sillä kaikki ovat kiinnostuneita vain omasta edustaan eivätkä Jeesuksen Kristuksen asiasta. Mutta Timoteuksen luotettavuuden te tunnette: yhdessä minun kanssani hän on uurastanut evankeliumin hyväksi kuin poika isänsä rinnalla. Toivon siis voivani lähettää hänet heti kun saan tietää, miten minun itseni käy. Herraan luottaen uskon, että pääsen itsekin pian tulemaan luoksenne.” (Fil. 2: 17 – 23)

”Vaikka minun, kun toimitan teidän uskonne uhripalvelusta, olisi lopuksi uhrattava henkeni” on erittäin vaikeaselkoinen. Se voitaisiin kääntää myös ”jos minun vereni vuodatetaankin siihen uhriin, joka on teidän uskonne”. ”Uhrattava henkeni” sisältää ajatuksen, että kuolema hyväksyttiin vapaaehtoisesti. Paavali oli vankeudessa ja kärsi uskonsa takia niin kuin kärsivät myös filippiläiset. Näin hän toimitti jo ”uskonne uhripalvelusta”.

Sitten Paavali siirtyy kertomaan suunnitelmasta lähettää Timoteus filippiläisten luo. Samanlaisia suosituksia Timoteuksesta, Paavalin luotettavasta edustajasta, Paavali oli lähettänyt muillekin seurakunnille (1. Kor. 4: 17, 1. Tess. 3: 2). Timoteuksen lähettäminen tapahtuisi heti, kun Paavali saa tietää, miten hänen käy oikeudessa.

Vuoroluvun mukainen evankeliumi

”Älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita. Älkää julistako ketään syylliseksi, niin ei teitäkään julisteta syylliseksi. Päästäkää vapaaksi, niin teidätkin vapautetaan. Antakaa, niin teille annetaan. Rungas mitta, tiiviiksi paineltu, ravisteltu ja kukkurainen, annetaan teidän syyliinne. Niin kuin te mittaatte, niin teille mitataan.” Hän puhui heille vielä vertauksin: ”Miten sokea voisi taluttaa sokeaa? Molemmathan siinä putoavat kuoppaan. Ei oppilas ole opettajaansa etevämpi, mutta kyllin oppia saatuaan jokainen on opettajansa veroinen. ”Kuinka näet roskan veljesi silmässä, mutta et huomaa, että omassa silmässäsi on hirsi? Kuinka voit sanoa veljellesi: ”Annapa, veli, kun otan roskan silmästäsi? Ethän sinä näe edes hirttä omassa silmässäsi. Sinä tekopyhä! Ota ensin hirsi omasta silmästäsi, vasta sitten näet ottaa roskan veljesi silmästä. ”Yksikään hyvä puu ei tee kelvotonta hedelmää eikä yksikään kelvoton puu hyvää hedelmää. Hedelmästään jokainen puu tunnetaan. Eihän orjantappuroista koota viikunoita eikä piikkipensaasta poimita rypäleitä. Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvyuden varastosta esiin hyvää, paha ihminen tuo pahuutensa varastosta esiin paha. Mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu.” (Luuk. 6: 37 – 45)

Tuomitseminen on ylpeyttä. Ajatus siitä, että ihminen on toisen ihmisen yläpuolella, on osoitus ihmisen ylpeydestä ja itsekkyydestä. Hän ei näe omia syntejään, vain toisten. Toista ihmistä ei saa tuomita, sillä jokainen meistä on tehnyt syntiä, ehkä eri synnin kuin naapurimme. Jos tuomitsemme toisen, annamme samalla muille oikeuden tuomita meidät. Teksti ei kiellä näkemästä toisen virhettä eikä kiellä kritiikkiä, mutta huomion tulisi kiinnittyä väärään toimintaan, ei itse ihmiseen. Kristittyjen kohdalla tuomitsija on Jumala, meillä ei ole oikeutta tuomitsemiseen.

Yhteiskunnan tasolla on toinen tilanne. Järjestyksen vuoksi yhteiskunta säättää lakeja ja valvoo niiden noudattamista. Se voi myös käyttää tuomiovaltaa. Tuomio voi olla langettava tai vapauttava. Tuomarin olisi oltava tällaisten tapahtumien yläpuolella, siis nuhteeton henkilö.

Teksti jatkuu kehotuksena opetuslapsille jakaa se, mitä heillä on. Edeltävissä teksteissä on myös opetettu jakamisesta. ”Päästäkää vapaaksi” liittyy velan anteeksiantamiseen. Antamisen määrää kuvataan torikaupan sanastolla: ”Runsas mitta, tiiviiksi paineltu, ravisteltu ja kukkurainen”. Tavaroiden kantaminen torilta tapahtui usein tekemällä viitasta ”kassi”: ”annetaan teidän syliinne”.

Tekstistä voi tehdä myös sen johtopäätöksen, että miten me toimimme, sillä tavalla toimitaan myös meitä kohtaan. Jos autamme, niin myös meitä autetaan. Jos tuomitsemme, niin meidät tuomitaan. Jos vapautamme, niin meidät vapautetaan.

Tätä seuraa joukko lyhyitä vertauksia. Niitä ei pidä ottaa yleisinä vertauksina, jotka on suunnattu kaikille. Ne on suunnattu opetuslapsille ja sellaiseksi ehkä tuleville ja niissä kehoitetaan jakamaan oma elämäntilanne ”Jumalan köyhien” kanssa.

”Miten sokea voisi taluttaa sokeaa” on kehoitus ymmärtää oikein Jeesuksen opetus. Vasta sen jälkeen kun opetuslapsi on yhtä laumansa kanssa hän voi oikein opettaa. Jotkut tutkijat viittaavat siihen, että opetuslasten tulee ymmärtää oikein Jeesuksen kärsimys. Roska ja hirsi viittaa hairahduksiin.

Opettajaa ja oppilasta käsittelevä teksti tulee ymmärtää molempien kannalta. Oppilas ei liian aikaisin saa ruveta opettamaan tai arvostelemaan muita. Toisaalta opettajan on opetettava oikein, sillä hänen oppilaansa oppii häneltä ja hänestä tulee opettajansa kaltainen. Jos opettaja on huono, niin se vaara on oppilaallakin. Opettajan pitää siis pyrkiä parhaaseen mahdolliseen opetukseen. Opettajan tulee huomata oppilaansa virheet, mutta sitä ennen hänen tulee nähdä omat virheensä ja korjata ne.

Vertaus hyvästä ja kelvottomasta puusta sekä niiden hedelmistä tarkoittaa opettamista. Hyvä opetus tulee sydämestä, joka on kääntynyt Jumalan puoleen. Tällöin henkilö saa Jumalan armon ja etenee kohti Jumalan valtakuntaa. Vastaavasti väärä opetus kasvattaa huonoja hedelmiä. Tekstin opetus on: kääntykää!

Ihmisen sydän nähdään aarrekkammiona. Jos sinne on varastoitu hyviä asioita, niin tuo hyvyys tulee esille puheena tai toimintana. Vastaavasti tulevat esille myös huonot asiat. Tässäkin voidaan nähdä opettajan vastuu. Voi olla, että nämä sanat ovat osoitetut fariseuksille ja heidän opetukselleen.